

บทคัดย่อ
รายงานการวิจัย

การประเมินผลความสำเร็จของรายการ “พลิกฟื้นคืนชีวิตเกษตรกรไทย”
ตามโครงการประชาสัมพันธ์การฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร
หลังการพักชำระหนี้ของกรมประชาสัมพันธ์

ผู้วิจัย

รศ.ดร.วิทยา	ดำรงเกียรติศักดิ์	หัวหน้าโครงการ
ดร.จิรพร	วิทย์ศักดิ์พันธุ์	
อ.นาฎยา	ตนานนท์	
อ.นรินทร์	นำเจริญ	

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา ก) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ข) พฤติกรรมการรับชมรายการของเกษตรกร ค) ความพึงพอใจของเกษตรกร ต่อรูปแบบรายการ เนื้อหาสาระของรายการ ความเหมาะสมของวันเวลาที่ออกอากาศ และการประชาสัมพันธ์รายการ ง) ประเมินผลกระทบและการใช้ประโยชน์จากรายการของเกษตรกร และ จ) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการ โดยการสุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรจำนวน 121 คน ที่อยู่ในโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย พื้นที่ 4 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบให้ตอบสนองวัตถุประสงค์การวิจัย มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม (focus group) กับเกษตรกร เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับต่างๆ และเจ้าหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์รวม 17 คน รวมทั้งการวิเคราะห์หัตถรายการโทรทัศน์ ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

ก. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เกษตรกร 8 ใน 10 คน เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.18 ปี ทำการเกษตรมาแล้วเฉลี่ย 22.38 ปี ส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษาและสมรสแล้ว เกษตรกรทุกคนเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีหนี้สินทุกครอบครัว อาชีพหลักคือการปลูกพืชไร่และเกษตรผสมผสาน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 3,002.89 บาท/คน ส่วนของครอบครัวมีรายได้เฉลี่ย 4,569.83 บาท/เดือน

(๗)

ข. พฤติกรรมการรับชม/รับฟังรายการ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 7.2 ที่เคยฟังรายการวิทยุ “พลิกฟื้นคืนชีวิตเกษตรกรไทย” จึงไม่มีข้อมูลที่มากพอสำหรับการวิเคราะห์และเสนอแนะ ส่วนรายการโทรทัศน์นั้น เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 95.04) ระบุว่ารับชมน้อยมากโดยเกษตรกรตำบล/เกษตรอำเภอเป็นผู้แนะนำ เหตุผลในการเปิดชมเพราะต้องการได้รับความรู้ใหม่

องค์ประกอบของรายการที่เกษตรกรกว่าครึ่งชอบ คือ ใต้เต็ลเปิดรายการ ผู้ดำเนินรายการ การตอบปัญหาข้อข้องใจและการมีส่วนร่วมในรายการ

ส่วนองค์ประกอบที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ชอบ ได้แก่ รูปแบบรายการ เนื้อหาสาระที่นำเสนอ การสัมภาษณ์บุคคลในรายการ และช่วงเวลาที่ออกอากาศ

เกษตรกรต้องการชมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและทรัพยากรการผลิตของเกษตรกรรายย่อย เช่น การปลูกข้าว ข้าวโพด กระทบ ต้นปะรด การเกษตรผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ไก่ สุกร โค ตลอดจนการตลาดและการแปรรูปผลผลิตการเกษตร

ค. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อรายการ เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับปานกลางเกี่ยวกับความชัดเจนของภาพ เสียง การลำดับเนื้อหา ความน่าเชื่อถือและการมีส่วนร่วมในรายการ

เกษตรกรมีความพอใจน้อย ในเรื่องเนื้อหาไม่ตรงความต้องการของเกษตรกรและชุมชน ประเด็นที่นำเสนอ รูปแบบรายการไม่น่าสนใจ

เกษตรกรไม่พอใจ ในเรื่องช่วงเวลาที่ออกอากาศของรายการ โทรทัศน์และไม่พอใจเรื่องการประชุมสัมพัทธ์รายการ

ง. ผลกระทบของรายการต่อเกษตรกร เนื่องจากเวลาในการออกอากาศไม่เหมาะสมและเนื้อหาห่างไกลจากวิถีชีวิตของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่ารายการมีประโยชน์และผลกระทบต่อเกษตรกรน้อยมาก เนื้อหาสาระอาจทำให้มีความรู้มากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ แต่ไม่ทำให้เกิดทักษะทางการเกษตรใหม่ๆ และไม่ทำให้คุณภาพชีวิตของครอบครัวเกษตรกรดีขึ้น

จ. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการ เกษตรกรกว่าร้อยละ 80 ต้องการให้เปลี่ยนรูปแบบรายการใหม่เป็นรูปแบบการสาธิตและสัมภาษณ์เกษตรกรในไร่นาหรือผสมผสานรายการหลายรูปแบบโดยแบ่งเนื้อหาเป็นช่วงๆ เนื้อหาสาระ ควรสอดคล้องกับกิจกรรมของเกษตรกรรายย่อย และทรัพยากรการผลิตของเกษตรกรอย่างแท้จริง เวลาที่ออกอากาศควรเป็นช่วงก่อนหรือหลังข่าวภาคค่ำ การประชุมสัมพัทธ์รายการควรประชุมสัมพัทธ์ผ่านเกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล